

Ladislawa Bartolomeidesa

Geografica

aneb

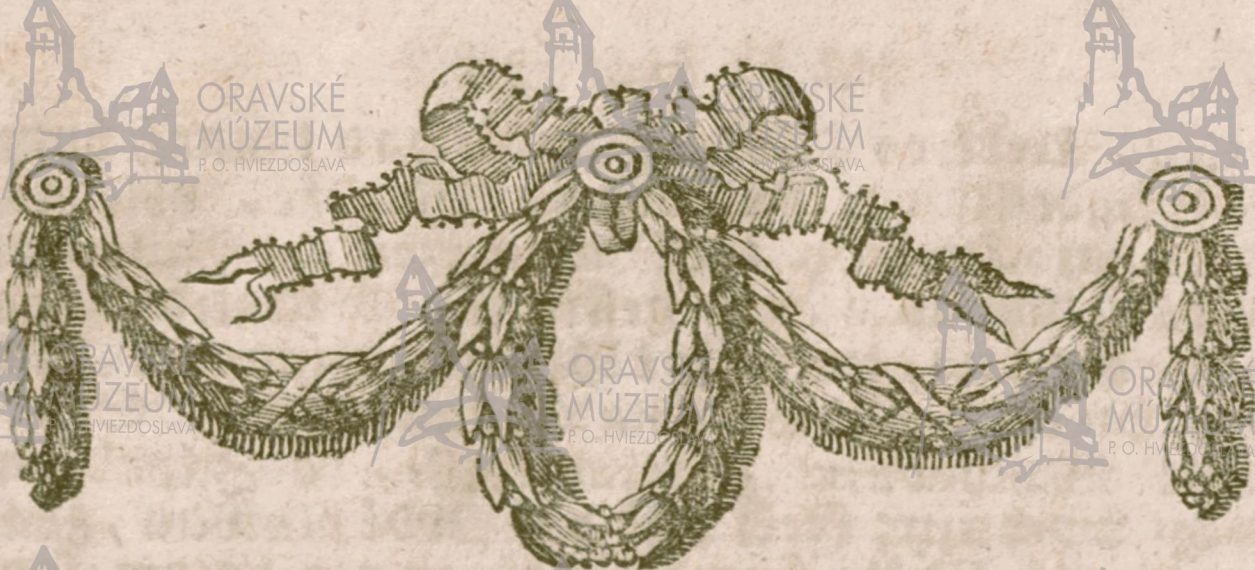
Wyprávání Děsilků Zemské

s
šesti Mapami

wlastní Kufaugeho
wrytými.

Wytisštěné w Baňské Biskupce
v Jana Štefánjho, priob. Druhá tlačitela. 1798.

Geograffia.

Kapitola I.

Wypśánj Wěrmu zemského wúbec.

Děrmleť zemský gest Mjsto, nám řidem k ny-
něgšimu přebýwání wykázané. Y zdáliš nezastu-
hugé našeho pilného Powážení? Smění, kte-
rěž nám geg wypřuge, Geograffia, řuge, kte-
rážto o geho přirozeném y městském neb politickém
Stawu, nakolik znám gest, Spráwu dawá.

S. 2.

Země naše okrauhlá gest, a Kuli podobná;
aniž gšau Wrehomé a Hory tomu na přefážce.
Poznává se to z gegiho Stinu, který w Měs-
cy, w Čas Zatmění wždy okrauhlý wphlých; též
y z Čest,

4. Cest, které po Vodě v po suchau konány byly. Neb půjděšli od Půlnocy na Poledne, vplědaš, že polední Hvězdy tobě vycházejí, a Půlnocní zapadati budou, pak gešli se od Poledne na Půlnoc obrátíš, čím bližší k Půlnocy přistoupíš, tím vyšší Hvězdy půlnocní nad sebou spatříš. Slunce také Východním Zemím spíše, a Západním vzděgi vychází; kteří pak po Vodě plowau, зда- лека неприя Вrch Гор а Вѣжи, а ген потом спо- деѣ влидаги. А меде, kdyby Země naše okra- біа небыла, габы Плавец вѣтол celé плавлѣи се мобли, гакомыхъ Сѣѣ, сѣрзе Спаниель, Англича- ны, Франзаузе, а Нѣмце вѣинѣныхъ, ги на трѣд- чет се поѣтá?

S. 3.

Velikost Země aby nalezená a pochopená býti mohla, rozličnými Linjami a Stupni po- řazenau a rozdělenau porožowati a w mysli sobě předstawowati máme. S těch, genž od Východu k Západu gđau, nehlawnějši geš Ekwator, kte- rá Zemí na dwa Díly, totiž na Půlnocní a Po- lední rozděluge. Od Ekwatora na Půlnoc a na Poledne, o 43 Stupně a 30 Minut vzdálené, a rovně položené, pochopugi se Linje, při kterých Slunce w swém Půlnocním a Poledním běhu, tak křagic, se zastawuge. W Kalendářích ona na Půlnoc gmenuge se Znamením Raka, ta pak na Poledne, Znamením Rozorožce sluge. Od těchto zase po 43 Stupních gaš k Půlnocy tak y k Polední, pochopugi se Linje, genž Vbelními na- žowáme, pak na 90 Stupňů od Ekwatora k Po- lední y k Půlnocy má býti ten Punkt, genuž Po- lus, neb Vbel Země říkáme, a přes ty dwa Punkta pochopuge se Wosa Země, wůtol které

15

chau Zemj spogen bývá, sluge Důl = Cířow,
 a tento opět, gesli širok, ale dlanb, Gazy-
 kem Země, Auzinau, Klauzau zni. Kus Ze-
 mě neb Hory daleko do Moře podané, gmenugea-
 me Předbořim. Wody mořské n ezy dwogi neb
 trogi suchau pewna Země k. p. mezy Evropau
 a Almerykau, slugi Ocean, neb Moře weliké.
 Mořské Wody negakau Auzinau daleko do su-
 ché Země nacházejich, gmenugi se mořskau Zás-
 tokau, která gesli gest neweliká a středně blus-
 boká, pak suchau Zemj, a Horami z wie Stran
 od Wětru ochranená, Podem přístupitedlná a
 bezpečná, nahmá se Přjwozem, Přjstawem,
 aneb Scanowistém.

Kapitola Druhá.

W e r o p e .

S. 25.

Evropa děli se od Uzni Řekau Dona; Ažow-
 ským Bezerem a černým Mořem: od Afřykty Mo-
 řem Prostředzemním; od Západu Atlantickým,
 a na Půlnoc Půlnocním neb Ledovým. Na
 wětším Dile w jižním Prameni leži, a gen Čas-
 ta w jižním. Obsah gegi 168,000 □ mjl wj-
 náši.

S. 26. West

Geť ona wůkol Wodami obhražená, které magi obwůláštni Sména. Moře západní a Atlantické řečené, geť mezy Evropau a Amerykau. Rozhůvá se tatě Hyspánským, Britanským, Hollandským, Německým, Denemarským, a Norwegským, tde Břehy těch Kragin swolažuge. Baltické Moře, geť Zátoka Moře západního mezy Německau, Pruskau, Ruskau, Šwedjskau, a Denemarskau Kraginau. Moře Půlnocní, tež zimzým a ledowým nazwané, geť za Evropau k Půlnocnímu Břhu. Kassické neb Šwátrické Moře, geť Gezero 140 Mil dlouhé a 24 něde y wic široké, do něhož mnohé Řeky tetau, ale wen žádná negde. Černé Moře do něhož Dunag teče, má 3800 Mil w swém Okolku. Bílé geť Azowské Moře, neb Zátoka. Prostředzemní Moře mezy Afrikau a Evropau leží, a s Atlantickým, onau Užínu, které Giberaltar říkame, spogené geť.

S. 27.

Obywatele Evropy gsau z Azji a z Afriky posli. Begich Počet na ten Čas na 150. Millionů wpház, a byly mnohém wětší, tdyby se mnohů ginam nepřestěhowali. Gazyty geť ma-
terinské gsau: Německý, Franzaušský, Wlastský, Španielský, Anglický, ale nerobširnější, Šlo-
wenský. Náboženství nacház se Křesťanské, Ma-
homedánské, Židovské a někte Pohanště.

S. 28.

Evropa geť neymenší a neyblawnější
Okrskú Částka. Nebo y neylepe mezy wšemi
geť

obydlená a wydělaná, y nemocnější gestí, a
welké Kráľiny y w gíných Částkách Swěta dr-
ží, y Kuny a Kerresla newic w ni twětan, y
neyprawdiwější Náboženstwi má, a Známost
Boží také ginde rozšířuge.

§. 29.

Powětří Evropy gest wic studené a mokré,
než suché a teple. Země záleží z Hor y z Nowin.
Newější Horu asau, Brenner, Alpes, a Ta-
try. Newější Řeky, Dona, a Dunag. Wůda
Země, k Poledni wic vrodná než k Půlnocy.
Má wšak wšeho, co k Wyšiweni potřebné gestí,
wšelké Obilí a Osení, Horu a Lesy, Stromo-
vé Owoce, Nowada y Zwěřinu, též Kowu a
Sůl.

§. 30.

Denemarské neb Dánie, gest Kráľowstwi, z
dwan wětších a z mnohých menších Ostrowů, též
z Půlostrova Jueland, záležegich. Končiny ge-
ho gsau od Poledne, Řemco; od Západu, Moře
západní; od Půlnocy, Gdanstá Zátoka; na Wých-
od, Baltické Moře. Gest 984 □ Míl welké.
Powětří gebo gest wic studené a mokré než teple-
lé a suché. Země gest na wětším Dle rowná a
vrodná, přinášegich Obilí wšelké a zahradni
Owoce, w střední Míře. Chová Dobytěk y Zwě-
řinu, má také y Kowu, a w Wodách Ryb Ho-
nost. Gest w Kráľowstwi tomto 83 wětších y
menších Měst, a 7000 Wevic; Lidu pak na
1,028,770. Gaze Denemarský Německému při-
buzný gest. Náboženstwi panugich Ewangeli-
ské, pod Spráwu šest Biskupů. Wšelká Bmě-
ni

Ewangelických Křesťanů, Serrnbucery slowě. Ti
místo toto vzbudowali, a zde své porádky, a ru-
kodilně magi.

Slezsko, také na horní, a dolní se dělí, a obo-
je opět na rozličná Knížetství. Leží mezi Čechy,
Moravan, Břem, Poláck, a Brandeburck. Do-
rami odessad obličené gest, s kterých čty, La-
be, a Odra, vytékají; Velikost země 720 □
mil vynáší, s kterých 640 Pruskému Králi, osta-
tní Rakusárum náležejí. Onen má lidu 1,500,000;
tito 250,000. Náboženství jejich gest Ewange-
lické a Katolické. V dílu Pruském města gsau
známější: Wratyslaw, genž spolu pewnost gest,
a měšťanů 60,000. Krom těch, ž dū mnohých
chowá. Ewangelick magi 28; Katolick 13 Chrá-
mů. Bůž gest pewnost, s Obywateli w počtu
8000; gako w Szwagonsce, — Lignica, a Girsch-
berck gsau města lidná, a pěkná. Glac gest pew-
nost a spolu Hrabství, mezi Čechy, Slezskem, a
Morawau. — V dílu Rakuském gsau obwlaště,
Troppawa, a Těssin známá města.

Morawa mezi Čechy, Slezskem, Břem, a Ra-
kous, wynáší 396 □ mil, a lidu 1,120,000 má.
Zento podle Náboženství ku Katolíkům a Ewange-
líkům, podle Nácy k Morawanům, Slachům,
Slowákům, a Pinákům náleží. Prody země
býwagi dosti hogné a rozličné, howadá rozmanitá
a towo roborné. Řeka Morawa teče na pomezí
w Břerském, a celá země Domu Rakuskému při-
náleží, s městy, Solomuce, genž při řece Morawě
leží, a gest tuze pewné, s 11,000 Obywateli —
B r n o gest ještě wětší, má lidu 18,000 a tuze
lupčj.

§. 58.

Prusy, Baltickém mořem, Poláck, a Pome-
rány odmezené, na staré, a na nové Pru-
sy

sy rozdělití se mohou. Magi tři weliké: Slezsky
 mořské, Gdanskau, Wendickau, a Rurone-
 skau, také tři wětšší řeky, Wylu, Pregelu, a
 Memelu. Staré Prusy, děli se na tři Ostr-
 ky, Selerland, Natank, a Sambia. Nowé dě-
 lí se na čtyři Palatynaty, totiž: Domeranský,
 Kulmenšský, Marienburk, a Warmiu. Města
 gsau: Keniksberk, neb Králowec, w němž 54,000
 lidu, s králowstým Gradem, wysokau skolau, a
 přivozem. — Marienwerder, Tylsy, Memel,
 Elbinga, Kulma, gsau weliká tupecká města, a
 pevnosti. — Torun, a Gdansk, ležející při Wy-
 sle, byla před tím města swobodná, pod ochranau
 Poláků: nyní již pruskému Králi gsau podrobená.
 Gdansk má 60,000 Obywatelů, a Torun 10,000.
 Gsau města tupecká, pevná, a Gdansk také přis-
 law mořský má. — A Prusům ještě v jiné je-
 mě, gať w Němcích, tak s Polska nedawno odtr-
 hnuté, přináležejí.

S. 59.

Polsko bylo někdy Kráčina weliká obmezená
 Řeci, Němci, Prusany, Rusnany, Tataři, a
 Moldawau. Měla řek wětšších pět: Wylu, War-
 tu, Dunu, Dniper, a Tyrau. Děliť se na
 Polsko wětšší, w němž Warssawa šedelní krá-
 lowské město bylo, s Wolau, a s Lublinem.
 Litewsko, kde Wilna, Grodno, Mohilow.
 Čerwené, a Bílé Rusko, kde Biala a Kameneč,
 města gsau. Roku 1770 nowé Prusy od Polska
 oddrženy, a k starým přivtěleny sa. Rusové Kar-
 land, a weliký díl Litewska, pak Rakusané ten
 díl, genuž nyní Salicya, a Lodomerya říkáme,
 od Wylu až k řece Buga, zawgali. Roku 1790

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA 57 ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA
a následujících, Polsko gmenované mocnosti do-
ce a rozděliti.

§. 60.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA
Salicya, a Lodomerya gsau Krakowskij
1200 □ mil veliká, a na 2,800,000 lidná, w kte-
rém počtu 150,000 Židů gest. Náleží Rakus-
sům jakožto vberškým Králům od roku 1772,
a roku 1792, Krakowským, Sandomirským, a
Lublinským, Weywodstwijm rozšířeno gest. Nej-
přednější město, Lwow, slulo, nyní již Kra-
kovo rovné bude, při němž bohaté baně solny se
naležaji. Salicya, a Lodomerya gest země vrod-
ná, y bohatá. Bukowyna gest Krag, který Tur-
ci roku 1777 Rakussům popustili, s městem
Cernowic.

§. 61.

ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA ORAVSKÉ MUZEUM P. O. HVEZDOSLAVA
Whey, neb Země Wberšká, leží od Půlnocy
podlé Slezska, a Polska — od Wýchodu má Mel-
dawa, Sedmohradsko, a Olaskau zemi; od Po-
ledne gest Bosenská, Serbská, Slowenská, a Chor-
watiská Kragina, od Západu Rakauzy, a Mora-
wa. Gest Krag 4090 □ mil veliký pěkný, a pře-
vrodný. Půlnocní hraný gsau hornaté, polední
rovné. Dunag, a Tisa, gsau řeky hlavní; od nich
pak menší: Wáh, Sron, Rpol, Saja wa,
Sámoš, Bodrož, Sernát, Rereš, Marusse,
a Dráwa. Nejmenší gsau bez počtu. Hory sa-
mnohé, a mezi nimi Tatry nejvyšší, pak Satra,
a Macra, Les Bakon také známý gest. Nej-
vrod genžby w Wěřejch se nerodilo. Wšeliké obilí,
wšeliké zeliny, stromové se swým owcům, jako-
wé se gen pomysliti dá, kowy, y púlkowy — a

hvořatá domácn v polni, čtvernáhá v perná, žem-
ská v wodni w hognosti se nalezagi. Lid w B řich
gest rozličné Nacy, totiž gsau vlastně řečeni Břre,
Slovácn, Němcu, Rusnacy, Olasy, — Cyga-
ni, — Br nini, Židé. Každý z těchto swůz vlastní ga-
zyl oživá, a wšickni wšibec 7,003,000 (podle Slé-
cera) wynássagi, a bydlegi w 99 městách, 548 městeč-
kách, 10,777 wesnicích. Náboženstwi následugi
Katolické, Evangelické obogihy wyznání, Řecké
a Židowské. Katolicku zpravugi dwa Arcybiskup-
powé, Otrchomský, a Kolocký, pak třinácte Bi-
skupů, a gini duchowni. Evangelickum přednawe-
ni gsau Superintendentowé, gichžto wšech osm gest.
Řecky neb Starowěrce také Arcybiskupowé a Bi-
skupy zpravugi.

Mezú Ob y w a t e l n i země nepochybně gest
Staw Duchowni z Arcybiskupů, Biskupů, a Opa-
tů záležegich; zatim gsau Magnátowé, potom
Zemané, a nawssledy Měšťané. W sem gest před-
stawený Král, genž se Apostolským gmenuge, krá-
lowstwu podnost dědi, a moc welikau, wšak kra-
ginskými Zákonů omezenau má.

Děli se Zem Bheršá, nepřw na Horni, a
Dolní Břry, pak na čtyři Okrsky, a každý Okr-
sleř na menší krage, kterýmž Stolic řečáme.

Dolní Břry záležegi s dwau Okrsků z této-
y one strany Dunage, které my, začnauce od Za-
dunagského, pořádkem na krátce podle Stolic
wypisow iti budeme. Gsau za Dunagem gedence-
te Stolic.

1.) Stolic Mossoršá, obydlená od Něm-
ců, Břru, a Chorwatů, rowná a vrodná, ře-
kau Laitša na dwa díly rozdělená, má tyto mě-
sta: Staré brady, (Owar, a Altenburk řečené)
leži při Dunagi na cestě do Němců; Brošwár,
Kajka, Rytse, Lajesalu, Mossor, Tlesyder,

11.) Somodská St. leží níže Palatona, oby-
dlená od Vhrů, Slowáků, Chorvatů, a Němců.
Zemi má na všecko vrodna; ale powětrí pro
mnohé morasti nezdravé. Sygeth gest ta powě-
trná pewnost, w které malý počet Vhrů s Hra-
berem Zrýnjm, mnohá tisíce Turků zameštná-
wala, a při niž y Chsař turecký Soliman zem-
řel. Simegh, Koppán, Kesthel, a Komár-
ne, gsau městečka.

12.) Baranenská St. leží w kautku, kde Drá-
wa, do Dunage teče, dilem hornatá, dilem ro-
wná wšudy vrodna, obydlená od Vhrů, někte-
rých Němců, ale neywie od Ráců. Pec Kostelů,
gest zde město Biskupské y s hradem. — Pec Wár,
Přepožstwi, — Siskloš gest hrad pemný — Mo-
hác pak to městečko, při němž Kral Ludwif II. w
báhně z bitky vyřaze zahynul.

2. Krsstle Před-Dunagstý, w němžto 1.)
Presspurká Stolica, dlouhá 12, široká 8 mil,
leží mezy Raťauzy, Dunagem, a Wáhem, gať
na suché zemi, tak y na přewě Čalókez, obydle-
ná od Vhrů, Němců, a Slowáků. Presspurek,
gest hlawní, ne gen této, ale celé Kraginy město
králowské, a s nim Trnawa, Modra, Pezynec,
swatý Dur. W Presspurku bydli lidu wisse 20,000
a gest také králowský hrad. Městečka swobodná
sau: Kéca, Čekls, Senc, Grynawa, Častá,
Sumpital, Přessany, Somolany, Spacín-
ce, Wajka, Bolerač, Galanta, Středa, Sfo-
morjn, Čewrtek, Stupawa, a některá giná.

2.) Nitranská St. je wšech neywěrsši, dlou-
há 16, široká, dvě, čtři, y osm mil někde. Sas-
tra až sem dosabuge, a tu gž bilýma horami sla-
ge. Obywatelé gsau Slowacy, Němcy, Vhry.
Vrodna gest na obilí, y na ewoce. Nitra, a
Wáh, telau přes něj. Skalica gest gediné fráz-

lowa

lowské město; Nowé Zámky, Graysseck, Nowé Město nad Váhem, Velké Topolčany, Přiswidze, Solic, Sassejn, gsau městečka, Leopoldstadt, pewnosť.

3.) Trenčanská St. leží podle Moravy, a Slezka, dlouhá 12, široká tři, a někde y více mil, gest Krag hornatý, někde wje, někde méně vrodny. Obywatele gsau Slowácy, a některý Němcy. Trenčijn, gest gediné královské město; městečka gsau Ilawa, Puchow, Rysuca, Žilina, Rozgac, Bistrice, a Bečov. Kyselých a teplých wod zde hognosť gest.

4.) Orawa, leží od Polska mezy Tatrou. Gest ze wsech neyneprodnější. Obywatele gsau Slowáci, a žijí se dosti nuzně chowáním dobytka. Řeka Orawa odsud do Váhu plyne, a Grad Orawa s Velkou Wsý, Rubjnem, a Twardošjnem, gsau městečka, která se gmenowati mohou.

5.) Liptowská St. mezy Spišsem a Turcem olin mil zdlanži leží. Zemí má na wětším díle neprodnau, ale powětší wssudy zdrawé. Řeka Wáh zde se v wesnici Wázec, počíná. Obywatele gsau Slowáci, kteří žijí gest z dřewa, z negakého dělání pole, a chování owec. Německá Lupča, S. Mikuláš, Ružomberk, Sybe, a Boca, gsau městečka. V zde kyselých, a teplých wod nagdeš.

6.) Zwolenská St. gest 12 mil dlouhá, tři neb čtyři široká, a řekau Sron řečenau, wesměs swlažená. V zde gsau paazy Slowáci, některé měšťany Bistrice wygymnaue. Žijí se děláním pole, chováním dobytka, a hledáním bowu. Měst královských má pět: Brezno, Lubietowa, Bistrice báňská, Zwolen, Krupina, a městečka: Slowenská Lupča, Poiniky, Očová, Glacina, Dobroniwa, Kadwan, Sása.

Zámky některé pozůstanagi, Lupčanský, Bistric-
ký, Zwolenstý, Wyglessstý, Dobroniustý.
Teplých, a tyjých wod bognost.

7.) Turec, záleži s rowjn, horami, a mrchy,
na kousob Zabradu, vřocených. Malá gest Stolice,
a ač vřodná, wssak k wyžiwenij Dobroslawu,
genž Slowácy gsau, nedostatečná. Wáb, a po-
tot Turec gi swlažuge. Městečka gsau: S. Mar-
tin, Mossowce, Súčany, Turany, a Slowens-
ké Práwno. W Estubny gsau wyborné Teplice.

8.) Tělowstá St. gde podle Pronu, a gest 10
mil dlabá, tři, čtyři, někde y wic široká. Wy-
šni hrana gest wřchována, nižni rowná, a wssu-
dy na wssedlo vřodná, y na rowy bohata. Při-
mesnien Slinje, dobřwagi, a wydělaniagi se mlyn-
střkamenowé. Kremnica, a Nowá Běně, gsau
města králowská, a bānska. W Kremnici bigi se
penize obiwlastě dukáty. Sachsenstein, Lewi-
ce, a Ghýmeš, gsau hrady. -- Swatý Benedek,
gest kapitulstě klášter s městečkem. Malé To-
polecany, Morawce, Wreble, a Tělow, gsau
tate městečka.

9.) Sontanská St. děli se na wětšji, a na
menšji Sont, a mezy těmi dily celá Newgradská
Stolice leži. Wětšji Sont od půlnocy k poledni
osm mil dlabý gest, tam hornatý, a na rowy bo-
hatý, zde rowný, a vřodný. Slowácy bydleji
zde Wbre, a některji Němci. Sseiawnica, Belá,
a Pufanec, gsau králowská města, pať Sebechle-
by, Bátorowce, Beržen, a Ssaby, městečka. W
menšjim Sontě, genž na pomezji tohoto střstku
leži, a tři mile dlabý gest, gsau na wětšim dle
wřchy, a nichž potot, Rymowa wyteká, a gen dle
městečka, Rymarskau Cobotu, a Tisowec ná,
a středně vřodný gest.

Kapitola Třetí.

O U z y í.

S. 63.

U z y í, čtyřikrát od E w r o p y wětši
641,000 □ mil dlouhá, 1200 široká, leží na wět-
ším díle w mírném půlnočním prameni. W ni
bydleli nepřívětivší lidé, a nepřítomnější Ná-
rodové, jako jsou: Babilonští, Asyrští, Sy-
něnští, Židé, Medčané, Persané, Parthy, a
Schtové, a w poslednějším časech Hunové, A-
raby, Mořoli, Tataři, Turcy. Chynenský Ná-
rod až posawád tentěž trvá. Ewropané se již
také zde obýdli, nebo Portuhalčané, Španělo-
vé, Angličané, Francouzi, Holendry, Denemar-
ci, Šwedové, a Rusové, mnohá a dílem we-
líká okolí zavali, a posawád drží. Všech oby-
watelů Azie, muž na 304 millionů byti. — E u-
r o p e známější jsou: Turecký, Arabský, Per-
ský, Tatarský, Indický, Chynenský, a Mala-
barský.

S. 64.

U z y í jest také ze všech stran Světa neporod-
nější. Vonného koření, cymetu, kardemomu,
kubebu, kličeků, dūmbjů, muskátových ořechů,
y kwětu, pepři, aloe, balzamu, kořené chýna,
opichu, rebarbary, řasidla, indila, kurtume,
gumi

Esparielum. Palmas, gest hlavní město, na ostrově Kanarya. Na ostrově Teneryffa gest vysoká hora, Víko řečená. Početí gest velmi mírné, a vždy gasné.

6.) Uzoryské Ostrowy w počtu devět, vrodné na všecko, náležejí Portugalčanům. Ostrow Terceyra, gest mezi všemi neplamnější, a město nejlepší, Angra, sluge.

K a p i t o l a P á t á.

W Ameryce.

§. 67.

Ameryka gest 800 mil od Evropy na západ vzdalená. Gest známá dlouhost 2000 a nejvyšší šířost 1000 mil výšší, pročez celá 572,000 mil obsahuje. Nalezl jí roku 1492 Kryštoff Kolumbus, pak od Ameryky Weipuckey gmeno dosáhla. Ona gest od ostatních částí Světa w mnohém rozdílná. Roztahutá přes všechny prameny leží, má nejvyšší: w světě řeky, jakožto gsau řeka Wawřince, Mysysyppy, Maragnon, Orono, Olisa; též nejvyšší hora, a vrch, gímá Kordileas, a Andes říkají. Vrody má všecky, y takové, gímá aneb nebýlo, aneb posavad není. Zeměata odsud posílí, jako kukuřice, a tabak, pak slůva chýna řečená posavad gen tam se nalézá. Ameryka před příchodem Evropanů domácí zvířata, obzvlášť voly krá-

